

■ НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

УДК 342.518:376

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ В МЕХАНІЗМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНКЛЮЗИВНОЮ ОСВІТОЮ ©

О.Ф. МЕЛЬНИЧУК,
доктор юридичних наук, доцент,
декан факультету менеджменту
та права,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

У статті висвітлено місце і роль Кабінету Міністрів України в механізмі публічного управління інклюзивною освітою, розкрито його повноваження і функції, а також практику їх реалізації. Доведено, що закріплення на конституційному та законодавчому рівнях повноважень Уряду України у сфері освіти забезпечує його спроможність професійно здійснювати державну освітню політику. Особливу увагу приділено висвітленню функцій Кабінету Міністрів України у сфері інклюзивної освіти, зокрема гарантійної, регулятивно-управлінської, нормотворчої, установчої, організаційної, виконавчої. Досліджено становлення таких нових інституцій, як освітній омбудсмен та інклюзивно-ресурсні центри. Внесено пропозиції щодо удосконалення законодавства у сфері інклюзивної освіти. Обґрунтовано, що Кабінет Міністрів України, маючи правовий статус вищого органу в системі органів виконавчої влади, виконує ключову роль в механізмі публічного управління інклюзивною освітою.

Ключові слова: Кабінет Міністрів України, уряд, інклюзивна освіта, освітній омбудсмен, інклюзивно-ресурсні центри, виконавча влада, функції, повноваження.

Літ.: 20.

Постановка проблеми. Освіта формує особистість, забезпечує повноцінне функціонування органів публічної влади та розвиток демократичної, правової держави. Багатофункціональність освіти зумовлює визнання її цінності та гарантування на міжнародному і національному рівнях. Зокрема Конституція України [1, ст. 53] проголошує право на освіту кожного, без будь-яких відмінностей, обмежень чи переваг. Не є винятком і особи з особливими освітніми потребами, яким органи державної влади, органи місцевого самоврядування та заклади освіти, відповідно до ст. 19 Закону України “Про освіту” [2, ст. 19], повинні створити необхідні умови для здобуття освіти. Однак, не дивлячись на зусилля держави щодо впровадження заходів, спрямованих на забезпечення інклюзивної освіти, наразі цей правовий інститут розвивається повільно. До цих пір не вирішено низку кадрових, матеріально-технічних, фінансових, психолого-педагогічних проблем на тлі зростання осіб з інвалідністю. Так, станом на кінець 2017 р., порівняно з 1990 р., їх кількість збільшилась удвічі – з 3% до 6% (приблизно 3 млн., з них понад 165 тис. – діти) [3, с. 83].

© О.Ф. МЕЛЬНИЧУК, 2018

Комплексне розв'язання проблеми можливе шляхом посилення відповідальності усіх гілок влади, однак, передусім, потребує удосконалення механізм публічного управління інклюзивною освітою, який є запорукою її інтенсивного розвитку. Особлива роль в цьому механізмі належить Кабінету Міністрів України як вищому органу виконавчої влади. Саме його ефективна діяльність визначає результативність започаткованих реформ у царині інклюзивної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Попри статусність Уряду, проблема його ролі та місця в механізмі публічного управління інклюзивною освітою не набула широкого наукового висвітлення. В контексті нашого дослідження відзначимо дисертацію Л. Миськів [4], в якій з-поміж низки важливих питань у сфері інклюзивної освіти розкрито й систему та повноваження державних органів управління нею. Міжнародний досвід правового регулювання інклюзивної освіти та аналіз вітчизняного законодавства в сфері освітньої інклюзії досліджували такі вчені, як В. Костюк, Л. Макодзей [5], І. Хомишин [6] та ін. Проблему удосконалення державного фінансування системи інклюзивної освіти розкрито в праці К. Кузнецова [3]. Не применшуючи значення цих та інших досліджень з питань адміністративного управління інклюзивною освітою, вважаємо, що науковцями недостатньо обґрунтовано питання ролі та місця Кабінету Міністрів в механізмі публічного управління інклюзивною освітою. Тим паче, що означена проблема актуалізується в умовах проведення освітньої та адміністративної реформ. Адже в їх результаті було узаконено нові інституції у системі публічного управління інклюзивною освітою, наприклад, запроваджено посаду освітнього омбудсмена, введено інклюзивно-ресурсні центри. Ці та інші інституційні зміни вимагають вироблення науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення механізму публічного управління інклюзивною освітою та визначення місця і ролі в ньому Кабінету Міністрів України.

Формулювання цілей статті. Метою статті є з'ясування місця і ролі Кабінету Міністрів України в механізмі публічного управління інклюзивною освітою шляхом розкриття його повноважень і функцій, практики їх реалізації, а також внесення пропозицій щодо удосконалення законодавства в цьому напрямі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нормативно-правовою основою визначення системи органів управління освітою є ст. 62 Закону України “Про освіту”, відповідно до якої вищим органом виконавчої влади у сфері освіти є Кабінет Міністрів України. Імпонує те, що не дивлячись на існування Закону України “Про Кабінет Міністрів України” [7], який визначає правовий статус Уряду, законодавець все ж закріпив у ст. 63 Закону України “Про освіту” повноваження Кабінету Міністрів України у сфері освіти. На нашу думку, це свідчить про достатню визначеність правового регулювання діяльності Уряду та його можливість діяти професійно, здійснюючи державну освітню політику.

Аналіз законодавчо закріплених повноважень Кабінету Міністрів України як вищого органу виконавчої влади вказує на його ключову роль в механізмі публічного управління освітою. Однак, варто наголосити, що серед їх сукупності не має жодного, яке б безпосередньо стосувалося впровадження інклюзивної освіти. Та все ж, повноваження Кабінету Міністрів України “Про освіту” [2, ст. 63]. Передусім, відзначимо ті, які виконують гарантійну роль для реалізації права на освіту. Маємо на увазі, забезпечення конституційного права кожної особи на освіту, а також рівних

умов розвитку закладів освіти всіх форм власності. Крім того, законодавець закріпив за Кабінетом Міністрів України таке повноваження, як забезпечення проведення державної політики у сфері освіти. Вважаємо, що саме його реалізація характеризує Уряд як вищий орган виконавчої влади та вказує на виконання Кабінетом Міністрів України регулятивно-управлінської функції у суспільстві.

Не менш важливими є повноваження Уряду, спрямовані на реалізацію нормотворчої функції, зокрема, це стосується розробки, затвердження та реалізації державних цільових програм у сфері освіти, затвердження стратегії розвитку освіти, ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, переліку посад науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів освіти, переліку галузей знань та спеціальностей для підготовки фахівців вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти тощо. Промовистими прикладами нормотворчої діяльності Уряду у сфері інклюзивної освіти є видання таких постанов і розпоряджень: “Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах” [8], “Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях, наданих Комітетом ООН з прав осіб з інвалідністю, до першої доповіді України про виконання Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю на період до 2020 року” [9], “Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр” [10], “Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів” [11] та ін. Постановою Кабінету Міністрів України затверджено Державну цільову програму “Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів на період до 2020 року” [12].

Уряд спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади [1, п. 9 ст. 116]. Виконання цієї організаційної функції вимагає злагодженої міжвідомчої діяльності багатьох центральних органів виконавчої влади у сфері інклюзивної освіти – Міністерства освіти і науки України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства інфраструктури України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України та ін. Адже створення належних нормативно-правових, матеріально-технічних, фінансових, психолого-педагогічних умов для повноцінної реалізації права на інклюзивну освіту можливе лише завдяки системній та взаємоузгодженій діяльності багатьох центральних органів виконавчої влади. Так, якщо Міністерство освіти і науки України забезпечує доступність інклюзивної освіти шляхом створення спеціальних кабінетів, формування команди психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, розробки індивідуальної програми розвитку дитини та індивідуального навчального плану тощо, то інші міністерства синхронно гарантують особам з особливими освітніми потребами медичну, транспортну, інформаційну, соціальну, правову, архітектурну доступність. Вбачається, що Кабінет Міністрів України таким чином забезпечує інституційну спроможність міністерств, усуває дублювання їх повноважень, функцій і завдань, закріплює відповідальність та чіткий порядок координації їх діяльності. Власне саме такі завдання окреслені Кабінетом Міністрів України в Стратегії реформування державного управління України на 2016-2020 роки від 24 червня 2016 р. [13] та в Концепції оптимізації системи центральних органів виконавчої влади від 27 грудня 2017 р. [14].

Більше того, відповідно до п. 9¹ ст. 116 Конституції України Кабінет Міністрів України утворює, реорганізовує та ліквідує міністерства та інші центральні органи виконавчої влади [1, п. 9¹ ст. 116]. Відтак Уряд виконує надважливу функцію – установчу, забезпечуючи утворення центральних органів виконавчої влади та зокрема головного в системі освіти і науки – Міністерства освіти і науки України. Його завдання та повноваження визначені в Положенні про Міністерство освіти і науки України від 16 жовтня 2014 р. № 630 [15]. Крім того, невичерпні повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки закріплено в ст. 64 Закону України “Про освіту” [2, ст. 64].

Прикладом реалізації установчої функції Урядом у сфері забезпечення прав і законних інтересів людей з обмеженими можливостями є введення ним посади Урядового уповноваженого з прав інвалідів. Але, на жаль, у Положенні про Урядового уповноваженого з прав інвалідів [16, п. 4] за межами його завдань залишилося сприяння впровадженню інклюзивної освіти

Тому очевидним стала необхідність введення спеціальної інституції, яка захищала б права у сфері освіти, зокрема й інклюзивної. У зв’язку з цим, реалізуючи ст. 73 Закону України “Про освіту”, Кабінет Міністрів України 6 червня 2018 р. ввів нову для України посаду – освітнього омбудсмена. З-поміж його завдань, закріплених у Положенні про освітнього омбудсмена, чітко визначено “сприяння впровадженню інклюзивної форми навчання” [17, п. 8]. Проте, на нашу думку, законодавством не передбачено достатніх правових засобів впливу для остаточного захисту освітнім омбудсменом прав у сфері освіти. Вбачається, що ця інституція наділена, переважно, субсидіарними правовими засобами. Тобто освітній омбудсмен має право розглядати скарги, перевіряти факти, викладені у скаргах, надавати рекомендації закладам освіти, органам управління освітою, повідомляти правоохоронні органи щодо виявлених фактів порушення законодавства, представляти інтереси особи у суді тощо. Відтак освітній омбудсмен покликаний, передусім, забезпечувати ефективну правозахисну роботу органів державної влади, правоохоронних органів з метою забезпечення прав у сфері освіти, тобто його діяльність має допоміжний характер. Тому, вважаємо, що ефективність функціонування освітнього омбудсмена буде визначатися не тільки його повноваженнями, але й авторитетністю та особистісними рисами особи, яка обійматиме цю посаду, її активною позицією щодо проведення перевірок дотримання прав у сфері освіти, своєчасною реакцією на отримані скарги, здійснення моніторингу стану дотримання прав у сфері освіти. Оцінюючи правозахисні можливості освітнього омбудсмена, ми не применшуємо значення і ролі нової інституції в механізмі захисту прав у сфері освіти. Більше того, ще до набрання чинності Законом України “Про освіту” та Положенням про освітнього омбудсмена, автор статті доводила необхідність запровадження посади освітнього омбудсмена [18, с. 316-318]. Підставою для такої оптимістичної оцінки є, по-перше, зарубіжний досвід діяльності освітніх омбудсменів, по-друге, аналогія функціонування омбудсменів в інших сферах.

Для забезпечення ефективної діяльності освітнього омбудсмена вважаємо за необхідне внести окремі пропозиції щодо удосконалення п. 4 та п. 5 Положення про освітнього омбудсмена. Цими пунктами передбачено його право “безперешкодно в установленому законом порядку відвідувати органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти всіх рівнів незалежно від форми власності,

а також брати участь в установленому порядку у засіданнях державних органів з питань, що належать до його компетенції” [17, п. 4] та “звертатися до органів державної влади, правоохоронних органів щодо виявлених фактів порушення права людини на освіту та законодавства у сфері освіти” [17, п. 5]. На нашу думку, освітній омбудсмен має право брати участь у засіданнях не лише державних органів з питань, що належать до його компетенції, але й органів місцевого самоврядування та закладів освіти всіх рівнів незалежно від форми власності. Тому пропонуємо в п. 4 після слова “власності” викласти речення таким чином: “а також брати участь в установленому порядку у їх засіданнях з питань, що належать до його компетенції”. У п. 5 після слова “влади” пропонуємо доповнити словосполученням “органів місцевого самоврядування”, адже саме останні відповідають за реалізацію державної політики у сфері освіти на відповідній території.

Наведеними вище прикладами не обмежується установча функція Кабінету Міністрів України в сфері інклюзивної освіти. Певним здобутком Уряду є те, що він 12 липня 2017 р. своєю постановою створив інклюзивно-ресурсні центри [10]. На нашу думку, шляхом реорганізації психолого-медико-педагогічних консультацій в інклюзивно-ресурсні центри Урядом запроваджено нову модель інклюзії, в якій акценти з медичної проблеми змістилися на соціальну, а відтак основою комплексного впливу стала не хвороба дитини, а її освітні потреби. Вбачається, що на відміну від консультацій, перед інклюзивно-ресурсними центрами поставлено завдання, спрямовані на більш ефективну діяльність нової інституції. Скажімо, інклюзивно-ресурсні центри забезпечують супровід дітей з особливими освітніми потребами не тільки до повноліття, але й від їх народження. Вони здійснюють комплексну оцінку з метою визначення особливих освітніх потреб дитини та беруть безпосередню участь у командах психолого-педагогічного супроводу в закладах загальної середньої та дошкільної освіти, а також психолого-педагогічних комісіях спеціальних закладів загальної середньої освіти. І, нарешті, надто важливим є те, що шляхом функціонування інклюзивно-ресурсних центрів забезпечується взаємодія між місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, закладами освіти, охорони здоров’я, соціального захисту населення, службами у справах дітей, громадськими організаціями. Адже така складна проблема, як інклюзія, дійсно потребує міжвідомчої, комплексної співпраці як органів публічної влади, так і батьків, відповідних установ та громадськості.

Наразі інклюзивно-ресурсні центри активно засновуються представницькими органами місцевого самоврядування об’єднаних територіальних громад, районними, міськими, районними у містах радами по всій Україні. Доцільність запровадження таких інституцій доведена шляхом аналізу їх діяльності в межах реалізації Всеукраїнського проекту “Інклюзивна освіта: крок за кроком”. Так, узагальнено позитивний досвід діяльності інклюзивно-ресурсних центрів, створених на базі психолого-медико-педагогічних консультацій у містах Київ, Вінниця, Рівне, Черкаси, а також науково-методичного центру інклюзивної освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка [19, с. 5].

З метою забезпечення фінансування інклюзивної освіти Уряд вперше 14 лютого 2017 р. визначив механізм надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам для державної підтримки особам з особливими освітніми потребами загальним обсягом 209 458,3 тис. грн. На 2018 рік була передбачена субвенція у сумі 504458,3 тис. грн. без чіткого розподілу за обласними бюджетами. І лише 21 лютого

2018 р. її було розподілено (404458,3 тис. грн.) між обласними бюджетами, з яких 304458,3 тис. грн. направлено на підтримку осіб з особливими освітніми потребами (видатки споживання) та 100000 тис. грн. на оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів (видатки розвитку) [20, с. 6]. Наразі органами держави та органами місцевого самоврядування не вирішено всіх проблем у сфері фінансування інклюзивної освіти. Однак є перші позитивні зрушення у цьому напрямі, зокрема, практика надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам для державної підтримки осіб з особливими освітніми потребами.

Висновки. Таким чином, в умовах проведення освітніх реформ, формування інклюзивного освітнього середовища вельми важливим є чітке закріплення на конституційному та законодавчому рівнях повноважень Уряду у сфері освіти, що забезпечує спроможність Кабінету Міністрів України професійно здійснювати державну освітню політику. Навіть, попри те, що ані в Законі України “Про Кабінет Міністрів України”, ані в Законі України “Про освіту” за Урядом безпосередньо не визначено таке повноваження, як сприяння інклюзивній освіті, все таки, будучи вищим органом виконавчої влади, він виконує ключову роль в механізмі публічного управління інклюзивною освітою, реалізуючи при цьому гарантійну, регулятивно-управлінську, нормотворчу, установчу, організаційну, виконавчу та інші функції. Загалом аналіз повноважень Уряду свідчить про людиноцентристську спрямованість його діяльності в механізмі публічного управління інклюзивною освітою.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. 254к/96-ВР Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. С. 141.
2. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII Відомості Верховної Ради України. 2017. №38-39. Ст. 380.
3. Кузнецов К. Удосконалення механізмів державного управління у фінансуванні системи інклюзивної освіти. Державне управління та місцеве самоврядування. 2018. Вип. 2 (37). С. 78-88.
4. Миськів Л. І. Адміністративно-правові засади впровадження інклюзивної освіти в Україні : автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2015. 37 с.
5. Костюк В. Л., Макодезій Л. І. Право на інклюзивну освіту в умовах сьогодення: сутність, ознаки, тенденції удосконалення. Публічне право. 2018. № 3 (31). С. 147-156.
6. Хомишин І. Ю. Адміністративно-правове регулювання інклюзивної освіти в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2017. № 28. С.53-55.
7. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII Відомості Верховної Ради України. 2014. № 13. Ст. 222.
8. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872. Офіційний вісник України. 2011. № 62. Ст. 2475.
9. Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях, наданих Комітетом ООН з прав осіб з інвалідністю, до першої доповіді України про виконання Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю на період до 2020 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1073-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1073-2016-%D1%80>.

10. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545. Офіційний вісник України. 2017. № 61. Ст. 1859.

11. Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 617. Офіційний вісник України. 2018. № 68. Ст. 2284.

12. Про затвердження Державної цільової програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів» на період до 2020 року»: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2012 р. № 706. Офіційний вісник України. 2012. № 59. Ст. 2369.

13. Стратегія реформування державного управління України на 2016-2020 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474. Офіційний вісник України. 2016. № 55. Ст. 1919.

14. Концепція оптимізації системи центральних органів виконавчої влади : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1013-р. Офіційний вісник України. 2018. № 9. Ст. 337.

15. Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630. Офіційний вісник України. 2014. № 95. Ст. 2729.

16. Питання Урядового уповноваженого з прав інвалідів : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2013 р. № 273 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/246268629>

17. Деякі питання освітнього омбудсмена: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 червня 2018 р. № 491. Офіційний вісник України. 2018. № 52. Ст. 1828.

18. Мельничук О.Ф. Конституційно-правове забезпечення права на освіту в Україні в контексті європейського досвіду: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.02 / Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Київ, 2015. 459 с.

19. Інклюзивний ресурсний центр: досвід проекту. Під заг. ред. Софій Н.З. Київ: ТОВ “Видавничий дім “Плеяди”, 2015. 76 с.

20. Аналіз політик фінансування інклюзивної освіти в Україні та порядку використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/inklyuzuvna%20polituka/zvit.pdf>.

References

1. Konstytuciya Ukrayiny` [The Constitution of Ukraine]. (1996, chervnya 28). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].

2. Zakon Ukrayiny` Pro osvitu [The Law of Ukraine on Education]. (2017, veresnya 5). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].

3. Kuznyeczov, K. (2018). Udoskonalennya mexanizmiv derzhavnogo upravlinnya u finansuvanni sy`stemy` inklyuzu`vnoyi osvity` [Developing the Mechanisms of State Management in Financing the System of Inclusive Education] *Derzhavne upravlinnya ta misceve samovryaduvannya. – Public administration and local authority*, 2 (37), 78-88.

4. My`s`kiv, L.I. (2015). Administraty`vno-pravovi zasady` vprovadzheniya inklyuzu`vnoyi osvity` v Ukrayini [Administrative and Legal Principles of Introduction of Inclusive Education in Ukraine]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Ky`yiv [in Ukrainian].

5. Kostyuk, V. L. & Makodzej, L. I. (2018). Pravo na inklyuzy`vnu osvitu v umovax s`ogodennya: sutnist`, oznaky`, tendenciyi udoskonalennya [Theright to inclusive educationin the current conditions: essence, signs, trends of improvement]. *Publichne pravo – Public law*, № 3 (31), 147-156.

6. Xomy`shy`n, I.Yu. (2017) Administraty`vno-pravove reguluyuvannya inklyuzy`vnoyi osvity` v Ukrayini [Administrative and Legal Regulation of Inclusive Education in Ukraine] *Naukovy`j visny`k Mizhnarodnogo gumanitarnogo universy`tetu. Seriya: Yury`sprudenciya. – Scientific Journal of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence*, № 28, 53-55.

7. Zakon Ukrayiny Pro Kabinet Ministriv Ukrayiny` [The Law of Ukraine on the Cabinet of Ministers]. (2014, lyutogo 27). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].

8. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny Pro zatverdzhennya Poryadku organizaciyi inklyuzy`vnogo navchannya u zagal`noosvitnix navchal`ny`x zakladax [On Approval of the Procedure for the Organization of Inclusive Educationin General Educational Institutions : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2011, serpnya 15). *Oficijny`j visny`k Ukrayiny – Official Bulletin of Ukraine*, № 62, 2475.

9. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny Pro zatverdzhennya planu zaxodiv z vy`konannya rekomendacij, vy`kladeny`x u zaklyuchny`x zauvazhennyax, nadany`x Komitetom OON z prav osib z invalidnistyu, do pershoji dopovidi Ukrayiny` pro vy`konannya Konvenciyi OON pro prava osib z invalidnistyu na period do 2020 roku [On Approval of the Action Plan of implementing the recommendations containedin the final comments provided by the United Nations Committeeon the Rights of Persons with Disabilities to the firstreport of Ukraine on the implementation of the UN Convention on the rights of persons with disabilities for the period up to 2020] (2016, grudnya 28) (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1073-2016-%D1%80>. [in Ukrainian].

10. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny Pro zatverdzhennya Polozhennya pro inklyuzy`vno-resursny`j centr [On Approval of the Regulation on the Inclusive Resource Center: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2017, ly`pnja 12). *Oficijny`j visny`k Ukrayiny` – Official Bulletin of Ukraine*, № 61, 1859.

11. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` Deyaki py`tannya stvorennya resursny`x centriv pidtry`mky` inklyuzy`vnoyi osvity` ta inklyuzy`vno-resursny`x centriv [Someissues of creating of resource centers for the support of inclusive education and inclusive-resource centers: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2018, serpnja 22). *Oficijny`j visny`k Ukrayiny`. – Official Bulletin of Ukraine*, № 68, 2284.

12. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi cil`ovoyi programy` «Nacional`ny`j plan dij z realizaciyi Konvenciyi pro prava invalidiv» na period do 2020 roku» [On Approval of the State Target Program "National Action Plan for the Implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities» for the period up to 2020»: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2012, serpnja 1). *Oficijny`j visny`k Ukrayiny` – Official Bulletin of Ukraine*, № 59, 2369.

13. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny` Strategiya reformuvannya derzhanogo upravlinnya Ukrayiny` na 2016-2020 roky` [The Strategy of Reforming the State Administration of Ukraine for 2016-2020: the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2016, chervnya 24) *Oficijny`j visny`k Ukrayiny` – Official Bulletin of Ukraine*, № 55, 1919.

14. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny`Konceptiya opty`mizaciyi sy`stemy` central`ny`x organiv vy`konavchoyi vlady` [Concept of optimization of the system of centralexecutive authorities: the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2017, grudnya 27) *Oficijny`j visny`k Ukrayiny` – Official Bulletin of Ukraine*, № 9, 337.
15. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Ministerstvo osvity` i nauky` Ukrayiny` [On Approval of the Regulation on the Ministry of Education and Science of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2014, zhovtnya 16) *Oficijny`j visny`k Ukrayiny` – Official Bulletin of Ukraine*, № 95, 2729.
16. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` Py`tannya Uryadovogo upovnovazhenogo z prav invalidiv [Issue of the Governmental Commission erfor the Rights of Persons with Disabilities: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2013, kvitnya 17) [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: [https://www.kmu.gov.ua / ua/npas/246268629](https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/246268629).
17. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` Deyaki py`tannya osvity`ogo ombudsmena [Some issues of the Education Ombudsman: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2018, chervnya 6) *Oficijny`j visny`k Ukrayiny` – Official Bulletin of Ukraine*, № 52, 1828.
18. Mel`ny`chuk, O.F. (2015). Konsty`tucijno-pravove zabezpechennya prava na osvitu v Ukrayini v konteksti yevropejs`kogo dosvidu [The constitutional and legal provision of the right to education in Ukraine in the context of Europe an experience]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Ky`yiv: Insty`tut derzhavy` i prava imeni V.M. Korecz`kogo NAN Ukrayiny [in Ukrainian].
19. Inklyuzy`vny`j resursny`j centr: dosvid proektu (2015) [Inclusive resource center: project experience]. N. Z. Sofij (Ed.). Ky`yiv: TOV «Vy`davny`chy`j dim «Pleyady`» [in Ukrainian].
20. Analiz polity`k finansuvannya inklyuzy`vnoyi osvity` v Ukrayini ta poryadku vy`kory`stannya subvenciyi z derzhavnogo byudzhetu miscevy`m byudzhetam na nadannya derzhavnoyi pidtry`mky` osobam z osobly`vy`my` osvitnimy` potrebamy` [Analysis of Inclusive Education Financing Policies in Ukraine and the Procedure of Using Subvention from the State Budget to Local Budgets to Provide State Support to Persons with Special Educational Needs] Retrieved from [ttps://www.kmu.gov.ua/ storage/app/ media/ inklyuzuvna% 20polituka/zvit.pdf](https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/inklyuzuvna%20polituka/zvit.pdf) [in Ukrainian].

ANNOTATION

THE CABINET OF MINISTERS OF UKRAINE IN THE MECHANISM OF PUBLIC ADMINISTRATION OF INCLUSIVE EDUCATION

MELNYCHUK Olha,

*Doctor of Law Sciences, Associate Professor,
Dean of the Faculty of Management and Law,
Vinnytsia National Agrarian University,
(Vinnytsia)*

The article has clarified the place and role of the Cabinet of Ministers of Ukraine in the mechanism of public administration of inclusive education, has disclosed its authority and functions, as well as the practice of implementation. It has proved that the consolidation at the constitutional and legislative levels of the authority of the Government of Ukraine in the sphere of education ensures its ability to carry out the state educational policy professionally. Special attention has been paid to clarifying the functions of the Cabinet of Ministers of Ukraine in the sphere of inclusive education, in particular, guarantee, regulatory, management, normative, constituent, organizational, and executive. The

development of such new institutions as the Educational Ombudsman and inclusive-resource centers has been researched. Proposals on improving the legislation in the sphere of inclusive education have been presented. It has been substantiated that the Cabinet of Ministers of Ukraine, having the legal status of a higher body in the system of executive bodies, plays a key role in the mechanism of public administration of inclusive education.

Key words: Cabinet of Ministers of Ukraine, government, inclusive education, education ombudsman, inclusive-resource centres, executive power, functions, authority.

Lit.: 20.

АННОТАЦИЯ

КАБИНЕТ МИНИСТРОВ УКРАИНЫ В МЕХАНИЗМЕ ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ ИНКЛЮЗИВНЫМ ОБРАЗОВАНИЕМ

МЕЛЬНИЧУК Ольга Федоровна,
доктор юридических наук, доцент,
декан факультета менеджмента и права
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

В статье выяснены место и роль Кабинета Министров Украины в механизме публичного управления инклюзивным образованием, раскрыты его полномочия и функции, а также практика их реализации. Доказано, что закрепление на конституционном и законодательном уровнях полномочий Правительства Украины в сфере образования обеспечивает его способность профессионально осуществлять государственную образовательную политику. Особое внимание уделено освещению функций Кабинета Министров Украины в сфере инклюзивного образования, в частности гарантийной, регулятивно-управленческой, нормотворческой, учредительной, организационной, исполнительной. Исследовано становление таких новых институтов, как образовательный омбудсмен и инклюзивно-ресурсные центры. Внесены предложения по совершенствованию законодательства в сфере инклюзивного образования. Обосновано, что Кабинет Министров Украины, имея правовой статус высшего органа в системе органов исполнительной власти, выполняет ключевую роль в механизме публичного управления инклюзивным образованием.

Ключевые слова: Кабинет Министров Украины, правительство, инклюзивное образование, образовательный омбудсмен, инклюзивно-ресурсные центры, исполнительная власть, функции, полномочия.

Лит.: 20.

Відомості про автора

МЕЛЬНИЧУК Ольга Федорівна – доктор юридичних наук, доцент, декан факультету менеджменту та права, Вінницький національний аграрний університет (21000, м. Вінниця, вул. Пирогова, 3, e-mail: o.f.melnychuk@mail.ru).

MELNYCHUK Olha – Doctor of Juridical Sciences, Associate Professor, Dean of the Faculty of Management and Law, Vinnytsia National Agrarian University (21000, Vinnytsia, Pirogov Str., 3, e-mail: o.f.melnychuk@mail.ru).

МЕЛЬНИЧУК Ольга Федоровна – доктор юридических наук, доцент, декан факультета менеджмента и права, Винницкий национальный аграрный университет (21000, г. Винница, ул. Пирогова, 3, e-mail: o.f.melnychuk@mail.ru).

